

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на образованието,
младешта и науката

ОЛИМПИАДА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
ОБЛАСТЕН КРЪГ
29 МАРТ 2013 ГОДИНА
VII КЛАС

УВАЖАЕМИ УЧЕНИЦИ,

Тестът съдържа **30 тестови задачи** по български език и литература и **отговор на литературен въпрос**.

Тестовите задачи са два вида:

- задачи с четири възможности за отговор, от които само един е верен;
- задачи с кратък свободен отговор.

Отговорите отбелязвайте със син/черен цвят на химикалката ВЪРХУ теста. Отбелязвания с молив НЕ се приемат за действителни.

За да отбележите своя отговор, зачертайте със знака **X** буквата на избора от Вас отговор. Ако след това прецените, че първоначалният Ви отговор не е верен, запълнете с кръг буквата на грешния отговор и зачертайте със знака **X** буквата на друг отговор, който приемате за верен.

Запомнете! Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, чиято буква е зачертана с X. За всяка задача трябва ясно да е отбелязан не повече от един действителен отговор.

За задачите със свободен отговор са оставени празни редове. На това място запишете своя отговор. Ако след това прецените, че записаният от Вас свободен отговор не е верен, задраскайте го с хоризонтална черта и запишете над него отговора, който според Вас е правилен.

Отговорът на литературния въпрос пишете върху допълнителните листове извън тестовата част. Вашият текст не трябва да надвишава три страници.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Въпроси с избираем отговор

1. Какво е изречението по състав?

Как ще ме посрещнат, не се знаеше предварително.

- А) сложно съставно с подчинено допълнително изречение
- Б) сложно съставно с подчинено подложно изречение
- В) сложно съставно с подчинено обстоятелствено изречение
- Г) сложно съставно с подчинено определително изречение

2. Кое от изреченията е сложно смесено?

- А) Спорът стигна до онзи момент, когато никой никого не слуша, защото всички говорят едновременно.
- Б) Който реши задачите пръв, ще изчака останалите, защото трябва всички заедно да излязат от стаята.
- В) Принцът отпрати слугите, за да не притесняват неговия скромнен гост, после започна да разпитва Том.
- Г) Очакваха ги пред сградата, за да им предадат всички документи, които бяха оцелели след големия пожар.

3. Прочетете изреченията и посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

*Все още не беше разбрала с какво ще пътуват.
Чудеше се накъде тръгнаха всички от групата.*

- А) И в двете изречения има подчинено допълнително изречение.
- Б) И в двете изречения свързващата дума е въпросителна дума.
- В) И в двете изречения е допусната пунктуационна грешка.
- Г) И в двете изречения главното е пред подчиненото изречение.

4. В кое от изреченията НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) Трябваше да им предложат, а, ако не се съгласят, тогава ще мислят за друг вариант.
- Б) Продължавах да се питам, докато вървах, кой ли е бил този нощен странник.
- В) Едва, когато пристигнах къщи, установих колко много съм закъснял.
- Г) Тя знаеше, че той отново ще дойде и това я изпълваше с радост.

5. В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?

- А) Влезе новият ученик, пристигнал вчера от чужбина, за когото учителката ни разказа още преди месец.
- Б) Глезените също са много уязвимо място и особено, когато играчите са уморени, рискът от травми се засилва.
- В) Отидоха по-рано, за да преминат първи през проверката на багажа, тъй като не им се чакаше на дълга опашка.
- Г) Ако бъдеш обвинен незаслужено, и ти ще негодуваш, а и със сигурност ще се бориш правдата да възтържествува.

6. Посочете пропуснатата дума в изречението.

Повечето от нас са посещавали музеи, в които са изложени творби на прочути художници и скулптори, но ..... за всяка култура е друг вид творчество – занаятите на неизвестни, ала сръчни майстори, които продължават традициите на своите деди.

- А) обичан
- Б) изискан
- В) обичаен
- Г) изискван

7. Посочете НЕВЯРНОТО твърдение.

- А) Творбата „Опълченците на Шипка” е написана след Освобождението.
- Б) Творбата „Неразделни“ пресъздава една случка от българската история.
- В) В творбата „На прощаване в 1868 г.“ се откриват фолклорни мотиви.
- Г) Творбата „Немили-недраги“ проследява емигрантския живот на хъшовете.

8. Какво художествено средство е използвано в израза?

Ето где е чудото на Ниагара!

- А) лирическо встъпление
- Б) реторическо обръщение
- В) лирическо отстъпление
- Г) реторическо възклицание

9. Кое твърдение НЕ е вярно за творбата „Немили-недраги“?

- А) Бръчков приема ролята на Станка в представлението.
- Б) Македонски се среща с Дякона в къщата на Баба Тонка.
- В) Бръчков единствен остава край смъртния одър на Странджата.
- Г) Македонски самоотвержено преминава Дунава през пролетта.

10. Кой от цитатите се отнася до описанието на Ниагарския водопад от творбата „До Чикаго и назад“?

- А) „...черни, шумящи, сърдити талази като буйните вълни на една душа, която забуля едно хладнокръвно лице...“
- Б) „...мътнозелена, изиграла си вече ролята, уморена, но още запенена, отива лениво на почивка...“
- В) „...монотонно и жаловито шумтеше в дола и се губеше с глух тътен в завоя между високо надвесени скали...“
- Г) „...сега придoshъл голям от дъждовете и къдравосребърен от вечерните лучи на слънцето...“

11. Коя от характеристиките се свързва с образа на Странджата от творбата „Немили-недраги“?

- А) „...никой не знаеше нищо от миналото му, преди да дойде във Влашко...“
- Б) „В ума му се вълнуваха разни странни и фантастически образи.“
- В) „...приказваше само за битките в Стара планина...“
- Г) „Мечтател, идеалист, ветреник...“

12. Кое твърдение е вярно?

Иван Вазов е живял и творил .....

- А) в началото на Възраждането
- Б) преди и след Освобождението
- В) преди Освобождението
- Г) след Освобождението

Прочетете текста и разгледайте таблицата, за да изпълните задачи от 13. до 21. включително.

Известно е, че най-ниската точка на земната повърхност е бреговата ивица на Мъртво море – около 400 м под морското равнище. За еколозите морето е чудо на природата. За химическата промишленост – златна мина. За политиците – място, където се води ожесточена борба за водните ресурси на Близкия изток. Познато е още като Източно море, Асфалтовото езеро, Солено море, Морето на равнината и др. Наречено е „мъртво“ заради високото съдържание на минерали, което не позволява оцеляването на живи организми във водите му.

През месец януари 2013 г. за първи път за последните десет години е отбелязано повишаване на неговото ниво с десет сантиметра. През последното десетилетие Мъртво море пострада силно от сушата, защото се захранва с вода основно от валежи и от река Йордан, чиито води се използват за производствени и за питейни нужди от Израел и от Йордания. Това, заедно със сухия и горещ климат, е довело до намаляване нивото на морските води средно с един метър годишно. Съществуват прогнози, че при подобно развитие към 2050 г. морето ще изчезне.

Годишно се изпаряват тонове вода и солеността на морето се увеличава до 35%. Мъртво море е приблизително десет пъти по-солено от океаните и два пъти по-солено от Голямото солено езеро в САЩ. Ако съдържанието на сол в другите океански и морски басейни е 35 грама на литър, то в литър вода от Мъртво море тя е 275 грама. Всъщност по тази причина в него човек не може да потъне.

Тазгодишните валежи са надежда, че би могло да се съхрани уникалното море, чиито води още от древността са известни с лечебните си свойства, дължащи се на неповторимото съчетание на минерали.

<i>Най-ниските точки в света</i>	<i>Наименование</i>	<i>Местоположение</i>	<i>Дълбочина</i>	<i>Учени, достигнали най-голяма дълбочина</i>
Най-ниската точка на Земята	Падината Чаланджър	Дъното на Марианската падина, Тихи океан	10 911 метра под морското равнище	Жак Пикар, Дон Уолш, Джеймс Камерън
Най-дълбоката пещера в света	Пещерата Вороня	Абхазия, Грузия	Над 2 191 метра от входа ù	Генадий Самокхин
Най-ниската точка на сушата, която не е покрита с вода	Падината Бентли	Антарктика	2 555 метра под морското равнище	Недостъпна, тъй като е покрита с лед
Най-ниската брегова ивица на сушата	Мъртво море	Израел и Йордания	418 метра под морското равнище	Водолази, които са част от съвместния проект на университета „Бен Гурион“ в Израел и на института „Макс Планк“ в Германия

13. Коя е темата на текста?

- А) Солените води на Мъртво море
- Б) Най-ниската точка на планетата
- В) Климатът на Мъртво море
- Г) Животът в морските води

14. Посочете вярното твърдение.

- А) Текстът и таблицата предлагат една и съща информация.
- Б) Информацията, която се дава в таблицата, допълва текста.
- В) Текстът информира за най-ниските точки на земната повърхност.
- Г) Таблицата информира за климатичните особености на моретата.

15. Кое твърдение НЕ е вярно според текста?

- А) Тонове вода се изпаряват от Мъртво море и солеността му годишно се увеличава, като достига до 35%.
- Б) Уникалното съчетание на минерали е причина за известните лечебни свойства на водата в Мъртво море.
- В) Мъртво море е с два пъти по-висока соленост от океаните и е десет пъти по-солено от Голямото солено езеро.
- Г) Освен че река Йордан захранва с вода Мъртво море, нейните води се употребяват и като питейни.

16. Кое твърдение НЕ е вярно според информацията в таблицата?

- А) Най-ниската точка на Земята е в Тихия океан.
- Б) Най-дълбоката пещера е в Абхазия, Грузия.
- В) Марианската падина е в Тихия океан.
- Г) Падината Бентли е в Антарктида .

17. Кое твърдение е вярно според информацията в текста и в таблицата?

Бреговата ивица на Мъртво море е най-ниската точка на земната повърхност и се намира на ..... под морското равнище.

- А) 275 м
- Б) 400 м
- В) 555 м
- Г) 418 м

18. Словосъчетанието *морско равнище*, употребено в таблицата, е :

- А) чуждица
- Б) термин
- В) инверсия
- Г) архаизъм

19. Коя информация за Мъртво море се открива само в таблицата?

- А) за местоположението му
- Б) за дълбочината му
- В) за лечебните му свойства
- Г) за изследователите му

Въпроси с кратък свободен отговор

20. Като имате предвид информацията в текста, запишете отговор на въпроса:

Кои са основанията да се прогнозира, че към 2050 г. Мъртво море ще изчезне?

.....
.....
.....

21. Като имате предвид информацията в таблицата, запишете отговор на въпроса:

Защо падината Бентли досега не е изследвана от учените?

.....
.....
.....

22. Препишете подчиненото изречение в състава на сложното изречение и определете вида на подчиненото изречение.

Приятелят, от когото взех книгата, ще се върне утре.

.....
.....
.....
.....

23. Запишете един синонимен израз на подчертаното фразеологично словосъчетание.

Пет пари не даваше как ще се развият събитията.

.....

24. Преобразувайте пряката реч от изречението в непряка, като се съобразите с правилата за пунктуационно оформяне и запазете основното глаголно време.

– Виж да не е измама! – обърна се отец Евтимий към ратая.

.....
.....
.....
.....

25. Подчертайте с права линия глаголите от свършен вид.

*Дълго аз стоях и слушах там, под сянката унесен,
и това, що чух, изях го в тази моя тъжна песен.*

26. Препишете текста, като редактирате допуснатите правописни и пунктуационни грешки, както и грешките в членуването.

Деня на слона традиционно се чества в Тайланд през месец Март. Почита си към голямите животни хората показват като им устройват пишни пиришества с захарна трастика, с ананаси, с банани, и с други плодове.

Слоновете са най едрия сухоземен бозайник на планетата а в азиатските колтури – символ на мъдростта.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....

27. Запишете думата, с която твърдението ще е вярно.

В откъса „Ниагара!...“ за забавяне на действието се използва композиционният похват .....

28. Запишете името на героя, за когото се отнася характеристиката:

... бързаше сега с утроена сила, за да спаси, ако даде бог, два живота...

.....

29. Срещу всеки цитат запишете заглавието на съответната творба.

А) *Там аз за мило, за драго,
за теб, за баща, за братя –
за него ще се заломя,...* .....

Б) *Дрезгавата нощ допускаше да се видят
доста ясно очертанията на чуките и
бърдата отсреща – дене намусени, а сега зловещи...* .....

В) *Сè туй ругателство ужасно, модно,
сè тоя отзив, низка клевета,
що слетя всичко мило нам и родно.* .....

Г) *Водата, черна, страшна, шумеше глухо пред него
и отваряше една грозна пропаст за стъпките му.* .....

30. Запишете кой автор и в коя творба заявява: аз хулниците твои ще накажа.

.....

Каква е представата за родното според втора глава на „Немили-недраги“?

(Отговор на литературен въпрос)